

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Dossier: Gelezen brood

Bende van Nijvel dan toch voor de rechter

Journalist(en)boeken

Het plezante leven van Johan Janssens (VRT-radio)

En veel nieuws van de verenigingen...

Inhoud

Van de redactie	3
Dossier: Gelezen brood	
Toen waren ze nog met twee	4
CAO Het Nieuwsblad op Zondag houdt 15 journalisten aan boord	4
Zondagskranten en freelancers	5
Een koffie, twee croissants en drie zondagskranten	6
Een kleine historiek	7
Ook Nederland kampt met distributieproblemen	7
Actueel	
Parket vordert vrijspraak voor Yves Barbieux	8
Raad van Europa buigt zich over pers en gerecht	9
Boekennieuws	10 - 11
Nieuws van de verenigingen	
Raad voor de Journalistiek	12
JAM	13
VVOJ	14
Foto- en Filmpers	14
Forum	
Hans Brockmans over advocatuur en pers	16
Guido Van Liefferinge over Vic Dennis	17
Guy Van Gestel over hoor en wederhoor	17
Recht van antwoord Egbert Hans	17
Gewaagde cartoons	18
Scheef bekeken	9
Onder embargo	19

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
en Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen FRANSEN
Johan VAN CUTSEM
Kris VANDERHAEGEN
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 BRUSSEL
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
E-mail de.journalist@journalist.be
www.journalist.be

Abonnementen

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Opgejaagd wild

De VISA-kaartenaffaire, Anissa Tamsamani, de nota van de Staatsveiligheid over Ford Genk, Chantal Pauwels: opvallend toch hoe snel 'affaires' waarover de media tegenwoordig berichten zich tegen die media zelf keren. De media als 'bloedhonden'. Journalisten als ongeleide projectielen. Afgelopen zaterdag presteerde iemand het op de radio zelfs om te betreuren dat « journalisten ondanks de macht die ze hebben niet verkozen zijn ».

Moeten we dat discours toch niet een beetje gaan relativiseren? Om te beginnen omdat er van al die vermeend 'wilde mediaverhalen' over het algemeen wel wat meer waar blijkt te zijn dat er na de eerste golf van verontwaardiging overblijft. Daarnaast moet het duidelijk zijn dat de enige centrale rol in 'affaires' nog altijd door de politici wordt gespeeld. Zij – en niemand anders – lanceren of promoten de verhalen. Het politieke establishment speelt affaires ook onrechtstreeks in de hand door het met de dag meer cultiveren van imago's en perceptions. Tot slot bevestigt en bezegelt de politieke wereld de meeste affaires ook, door het zwarte beest meteen te laten vallen of onmiddellijk te ontslaan. Wat natuurlijk niet hoeft: het is niet omdat een krant een politicus eens wat opjaagt, dat de hele meute aan het denderen moet.

Hebben de media zich dan niets te verwijten? Ach, laat ons toch gewoon uitgaan van de juiste rol die de pers in een maatschappij te spelen heeft. Dat is die van verslaggever en luis in de pels tegelijk. Journalisten hebben de verdomde plicht om lastige vragen te stellen, in het andere geval verliest onze democratie de meest attente waakhond die ze vandaag heeft. Dat een magazine of een krant daarbij voor of tegen de regering, dan wel voor of tegen een welbepaalde politieke partij rijdt, moet even goed kunnen. Zij het dat Antwerpse journalisten vervolgens natuurlijk niet moeten komen jammeren als ze na een Vlaams Blok-dictee door de Eerste minister door de mangel zijn gehaald...

Ook weer opmerkelijk in de jongste scandalitisdans is trouwens hoezeer de media elkaar én zichzelf in vraag stellen. Zijn we goed bezig; waarom speelt deze of gene krant de regering dan wel extreemrechts in de kaart; zat hoofdredacteur X bij politicus Y op schoot? Moet allemaal kunnen! Journalisten die mekaar ontzien, dat is pas dodelijk voor de democratie.

Pol Deltour

BERICHT AAN ALLE BEROEPSJOURNALISTEN

Naar jaarlijkse gewoonte zit bij dit nummer een uitnodiging tot betaling van het lidgeld voor de VVJ-AVBB. Dit bericht geldt als enige kennisgeving. Wil u er dan ook de gepaste zorg aan besteden? Alvast bedankt.

Het secretariaat van de VVJ-AVBB

Dossier: Gelezen brood

Toen waren ze nog met twee

Distributie blijft achilleshiel van zondagskranten in Vlaanderen

Afgelopen zondag lag Het Laatste Nieuws – Sport op Zondag niet langer bij de krantenboer en banketbakker. Het Nieuwsblad op Zondag kreeg – althans in Antwerpen, Limburg en het Waasland – wel het gezelschap van een uit de kluiten gewassen De Zondag. Het afhaken van De Persgroep in de veroveringsrace van de zondagse dagbladenmarkt bevestigt dat het absolute pijnpunt voor zondagskranten in Vlaanderen de distributie blijft.

Pol Deltour

Foto Johan Van Cutssem

De Persgroep haalde drie redenen aan om met de zondagse editie van Het Laatste Nieuws te stoppen, en twee daarvan hadden precies met de verspreiding te maken. De twee verschenen zondagsedities werden via een tweeduizendtal verkooppunten verspreid, en volgens algemeen directeur Rudy Bertels is dat voor een nationale krant als HLN echt wel te weinig. In Kobbegem kwamen de voorbije weken talloze telefoontjes toe van verongelijkte mensen die de krant nergens hadden kunnen vinden. Overigens viel het ook met de verkoop van Sport op Zondag niet echt mee. Op 5 oktober werden ongeveer 60.000 kranten verkocht, op 12 oktober waren er dat al een pak minder. Dan is het voor een krant met een weekdagoplage van

300.000 inderdaad maar de vraag of zo'n zondagseditie de moeite loont. Mogelijk de belangrijkste reden waarom De Persgroep het project zo snel afblaast, heeft te maken met het blijvend verzet van de Vlaamse Federatie van Persverkopers (VFP). De klassieke dagbladhandelaren kanten zich van meet af aan tegen de verspreiding van zondagskranten via bakkers of benzinestations, omdat ze daar een ernstige bedreiging voor hun broodwinning in zien. Het Laatste Nieuws is heel sterk afhankelijk van de losse verkoop, en houdt de VFP dus best maar goed te vriend.

In de clinch

Die boodschap is aan Jo Van Croonenborch, uitgever van Het Nieuwsblad dat nochtans ook sterk afhankelijk van losse verkoop, voorlopig niet besteed. Van Croonenborch lijkt vastbesloten 'zijn' zondagsproject te doen slagen, ook al moet hij daarvoor stevig met de dag-

bladverkopers in de clinch. De VFP wil de VUM nu zelfs 'extra hard' aanpakken. De federatie roept haar leden om te beginnen op om alle reclame voor de VUM-kranten uit de winkels te verwijderen. Als die actie haar doel mist, wordt een boycot van de zondagskrant niet uitgesloten. De VUM zelf is overigens best tevreden over de verkoopcijfers die tot dus ver werden behaald. De eerste zondagseditie haalde op 28 september een score van 55.000 à 60.000 verkochte exemplaren. Voor de volgende edities werd de gedrukte oplage opgetrokken van 100.000 tot 120.000, maar over verkoopcijfers is er niet veel meer gehoord. Het Nieuwsblad op Zondag werd de voorbije zondag op 2.200 verkooppunten aangeboden.

Gratis

Dat is nog altijd maar de helft van de 4.000 verspreidingspunten waarover concurrent De Zondag beschikt. Sinds afgelopen zondag wordt die krant – die al langer bij de zondagse bakker te krijgen was – in Antwerpen, Limburg en het Waasland aangeboden als een volwaardig dagblad. Ondersteuning door de redacties van de RUG-kranten Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg moet daar garant voor staan. De Zondag wordt uitgegeven door De Streekkrant-De Weekkrantgroep, die voor 80 procent in handen is van Roularta en voor 20 pct. van de RUG.

Ook buiten de drie genoemde regio's wordt het aanbod van nationaal, internationaal en regionaal nieuws uitgebreid. De Zondag heeft momenteel een gedrukte oplage van 520.000 exemplaren. De grootste troef van het blad is dat het gratis is en ook blijft – terwijl Het Nieuwsblad op Zondag 1 EUR kost (Het Laatste Nieuws zat daar met 0,50 EUR net tussenin).

CAO Het Nieuwsblad op Zondag houdt 15 journalisten aan boord

Vijftien journalisten die in het kader van het Pegasusplan eigenlijk hadden moeten afvloeien, blijven dankzij het zondagsproject van Het Nieuwsblad aan boord. En als compensatie voor het zaterdagwerk wordt behalve een dag recup een premie van 60 € voorzien. Dat zijn twee krachtlijnen in de VUM-CAO 'Krant op zondag'. De

redactie van Het Nieuwsblad keurde de tekst op 26 september jl. goed met 55 stemmen tegen 9.

De voornaamste bekommernis van de onderhandelaars van WJ en vakbonden LBC en BBTk was te voorzien in een voldoende personeelsbezetting voor het maken van Het Nieuwsblad op Zondag.

Dossier: Gelezen brood

Daaraan wordt toegemoet gekomen door 15 afvloeiingen die voorzien waren in het herstructureringsplan 'Pegasus' weer te schrappen. De invulling van deze functies gebeurt door 5 aanwervingen ter compensatie van natuurlijk verloop, mutaties en/of de herziening van uitstaperegelingen en tijdskredieten. Op die manier moet elke zaterdag een ploeg beschikbaar zijn van een goede vijftien redacteuren en 5 layouters.

Polyvalentie

Het voltallige personeel wordt bij toerbeurt ingeschakeld om de zondagskrant te maken, zij het dat de CAO voor elke werknemer maximaal 1 verplichte zaterdag op 4 voorziet. Een gevolg is dat van alle redacteuren op zaterdag polyvalentie wordt verwacht. Belangrijk is dat de zaterdagprestatie beschouwd wordt als een prestatiedag in de vijfdagenweek, wat betekent dat de tweede

wekelijkse rustdag in principe voorzien wordt in de week waarin de zaterdagprestatie valt.

Zaterdagwerk is, zoals zondagwerk, goed voor een dag recuperatieverlof, die binnen de drie maanden moet opgenomen worden. Nog zoals zondagwerk, levert een zaterdagprestatie een premie op van 60 €. De premie voor een volledige weekendprestatie komt op 130 €. Directie en personeelsvertegenwoordigers zullen de CAO eind 2003 evalueren. De VUM engageert er zich trouwens toe om medewerking te verlenen aan nationale CAO-besprekingen tussen uitgevers, vakbonden en journalistenbond over weekendwerk en zondagskranten. Van de gelegenheid werd ook nog gebruik gemaakt om tegen 1 januari 2004 de arbeidstijd en vergoedingen bij Het Volk volledig af te stemmen op die van de klassieke VUM-kranten De Standaard en Het Nieuwsblad. (PD)

Waar blijft compensatie voor freelancers?

Luc Vanheerentals

De opkomst van de zondagskranten betekent voor de lokale redacties en voor de zelfstandige journalisten en fotografen die deze bevolken, dat een zaterdag steeds meer begint te lijken op een gewone weekdag. Van een financiële compensatie voor deze extra-inspanningen is tot dusver echter nog maar weinig sprake.

Wat Het Nieuwsblad betreft wordt van de lokale redacties een bijdrage verwacht voor de 2 regionale pagina's in de zondagskrant. Deze verschijnen nationaal en bevatten stukken uit de diverse regio's. De enige voorziene compensatie tot dusver is dat de betrokken freelancers hun stuk al dan niet herwerkt opnieuw voor de maandagkrant kunnen aanbieden en dat ze er bij publicatie opnieuw voor betaald worden. Toch blijft de vraag waarom de bonus van 20 procent die normaliter betaald wordt voor een stuk op de nationale pagina's, niet betaald wordt voor deze regionale bijdragen die toch ook nationaal verschijnen.

Voor de fotografen van dienst is de zaterdag helemaal een gewone werkdag geworden, en toch is hen al evenmin een compensatie beloofd. Een verschil met de schrijvende pers is natuurlijk dat hun contract stipuleert dat ze niet extra betaald worden als eenzelfde foto binnen de 5 dagen opnieuw in een VUM-publicatie verschijnt.

Voor De Zondag hebben Concentra en Roularta het werk verdeeld. De Streekkrantredacties van Roularta, die de edities van West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en een deel van Oost-Vlaanderen maken, moeten op zaterdagmiddag plots werken tot de laatste deadline van 19 u terwijl men er vroeger op zaterdagmiddag al van af was. Men moet ook 3 in plaats van 2 bladzijden met regionaal nieuws vullen. Over compensaties is ook hier nog geen woord gezegd. Aan de GVA- en HBVL-medewerkers die de edities Antwerpen, Limburg en Waasland ineen steken, zijn wel al de tarieven bekendgemaakt voor medewerking aan de Zondag. Wat de Gazet Van Antwerpen betreft zijn deze gebaseerd op de in de krant gangbare tarieven. Artikels of foto's die eerder werden gepubliceerd en overgenomen worden in De Zondag of in Gazet Van Antwerpen worden niet vergoed. Een artikel uit De Zondag kan op vraag van de eindredac-

teur wel in een aangepaste versie verschijnen op maandag en dan zijn de gangbare GVA-tarieven toch van toepassing. « We zijn ervan overtuigd dat de bijkomende inspanning die van u gevraagd wordt, ook zal renderen omdat er met De Zondag toch aanzienlijk meer redactionele ruimte beschikbaar komt die u mee kan invullen », aldus GVA-hoofdre-dacteur Luc Van Loon aan de medewerkers.

ZIN OM 2500 EURO
OP ZAK TE STEKEN?

NEEM DEEL AAN DE **PERSPRIJS 2004**
VAN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT

Misschien maakte u de afgelopen twee jaren wel een reportage over Vlaams-Brabant. Een doorwrochte analyse van de taal-faciliteiten in de Vlaamse Rand, een reeks over het economisch weefsel rond de luchthaven, een luchtig verslag over een regionaal initiatief... Elk audiovisueel werk dat bijdraagt tot een betere beeldvorming van de provincie Vlaams-Brabant (bestuur en/of regio) en dat in 2002 of 2003 werd uitgezonden op de Vlaamse radio of televisie kan meedingen.

Kandidaturen zijn welkom tot eind januari 2004.

Meer inlichtingen, reglement en deelnemingsformulier bij de Provincie Vlaams-Brabant, informatiedienst, Provincieplein 1, 3010 Leuven, tel. 016-26 71 64, info@vl-brabant.be, <http://www.vlaamsbrabant.be/reglementen>

Een koffie, twee croissants en drie kranten

"Je kan evengoed een boterham eten met gazettenpapier", zei mijn moeder vroeger toen ze zich door onze beenhouwer een of andere soort charcuterie had laten aansmeren met meer naam dan smaak. Boterhammen met gazettenpapier. Ik ontbeet op zondagochtend 12 oktober met één koffie, twee croissants en drie Vlaamse zondagskranten. Mijn honger werd gestild, dat wel, maar ik heb al beter gegeten.

Mark Vlaeminck

(Foto Johan Van Cutsem)

Ik begon met de Gentse editie van De Zondag, een uitgave van De Streekkrant. Trots vermeldt de voorpagina: "De gratis krant De Zondag wordt zonder enige aankoopverplichting van wat dan ook gratis ter beschikking gesteld" en "De Zondag is met 1,5 miljoen lezers de grootste krant van het land."

Voilà. Daarmee weten we het. Maar de grootste pistolet is niet perse het beste broodje. De Zondag mag dan wel de goedkoopste van de Vlaamse zondagskranten zijn – goedkoper dan gratis is niet denkbaar of ze moesten er geld bij geven – na lectuur van deze 64 bladzijden blijf ik op mijn honger.

De jongste weken werd wel hard gewerkt om van het zeer vrijblijvende 'gratis gazetje van bij de bakker' een echte krant te maken

met oog voor heel de wereld, maar om als krant op zondag mee te tellen zal De Zondag korter op de bal moeten spelen en nieuws als nieuws behandelen. Nu bevat De Zondag nog te veel opgewarmde kost en te weinig echte actualiteit. Mijn exemplaar opent met Leona Detiège en schenkt ook op pagina 3 uitgebreid aandacht aan de Antwerpse ex-burgemeester, maar heet van de naald kun je deze berichtgeving bezwaarlijk noemen. Als De Zondag dan toch belang wil hechten aan de politieke actualiteit, begrijp ik niet waarom ik geen letter aantref over de herverkiezing van Steve Stevaert tot voorzitter van de SP-A. Dat die partij, volgens de meest recente opiniepeilingen de grootste in Vlaanderen, de dag voordien in Kortrijk congresseerde, is blijkbaar aan de aandacht van de redactie ontsnapt. Of ze hebben het bericht zo handig weggemoffeld tussen de vele bladzijden grote en vooral kleine advertenties, dat het helemaal de mist in ging. Lollig is op pagina 9 een titel als "Supermario verbrandt nu toch de koersbroek." Sportredacteurs die lyrisch worden, daar houd ik van. Hoewel in deze branche de allerbeste quote aller tijden tot nader bericht op het palmares van Het Nieuwsblad blijft. Jaren geleden verkondigde die krant dat "het spel van Poleunis een puntje was waaraan heel de tribune hing te zuigen".

Professioneel

Daarmee zit ik bij Het Nieuwsblad op Zondag. De tweede krant bij mijn zondags ontbijt. Deze keer krijg ik wel de indruk een professioneel gemaakt dagblad in handen te hebben. Dit zondagse Nieuwsblad van 36 bladzijden kost 1 euro, dat is 15 cent meer dan op een weekdag, maar bevat een bon voor een gratis maandagkrant. De zondagse editie van Het Nieuwsblad is een 'gewone' krant met een sterk geaccentueerd magazinegehalte. Aandacht voor actueel nieuws uit de meest diverse sectoren wordt afgewisseld met leestukken van langere adem.

Maar een voorpagina met meer beeld dan tekst irriteert me. Voor mij blijft een krant iets om te lezen. Als ik wil kijken zet ik de tv aan. Dit Nieuwsblad legt zwaar de nadruk op sport maar waarom sommige doodgewone foto's zo groot moeten is mij niet duidelijk. Zelfs de meest achterlijke sportliefhebber zal onderhand wel weten hoe Eddy Merckx er uit ziet.

Een mens mag al eens lachen, zeker op zondagochtend, en daarom is het goed dat Het Nieuwsblad af en toe een schattige fout de wereld instuurt. Zo werd in de allereerste zondagse editie de titel van voorzitter van de CD&V nog toegekend aan Stefaan De Clerck

in plaats van aan Yves Leterme, en in de tweede zondagse uitgave hebben ze het in verband met kardinaal Joos over een bi-schop. Zo staat het er. Bi streepje schop. Iets tussen een hetero-schop en een homo-schop, vermoed ik. Maar zo goed ben ik niet thuis in de handel en wandel van oudere heren die in Rome graag in een opvallende rode of paarse jurk rondlopen. Nieuwsbladlezers die de zondagse editie van hun krant niet kopen, bijvoorbeeld omdat hij bij hun bakker niet verkocht wordt, zijn op maandag niet volledig geïnformeerd over wat er in het weekend gebeurde. Zo besteedt dit Nieuwsblad op Zondag wel ruim aandacht aan wat Koen Crucke deed voor de verjaardag van het overlijden van Edith Piaf maar op maandag wordt daar niet meer op teruggekomen.

De dunste

Met zijn amper 24 bladzijden is Het Laatste Nieuws de dunste van de drie zondagskranten. Het kost dan ook slechts een halve euro maar daar staat wel bij dat dit een introductieprijs is. Dat laat vermoeden dat hier binnenkort een prijsstijging volgt.

Aan mij is deze zondagskrant helemaal niet besteed. De krant valt immers uiteen in twee delen. Eerst een katern van 16 bladzijden sport. Best fijn voor onze beste sportliefhebbers maar buiten de topperiodes als daar zijn Tour de France of de Olympische Spelen heb ik aan sportberichtgeving geen boodschap. Ik zie wel dat de

Zondagsblad, Zondagsvriend, Zondag in Limburg, Zondagsnieuws...

Vlaanderen heeft geen onbevlekt verleden als het over zondagspublicaties gaat. Toen Het Volk in 1891 ontstond, verscheen de krant zesmaal per week. Op zich niet zo vreemd, ware het niet dat de ontbrekende dag niet de zondag maar de maandag was. In 1925 verscheen er bij Het Volk trouwens voor het eerst een bijlage met de naam Zondagsblad. Na Wereldoorlog II kende Het Volk een enorme expansie en lanceerde het enkele nieuwe weekbladen. In 1945 werd het magazine Taptoe als zondagsbijlage bij de krant gevoegd, maar dit weekblad zal reeds in 1947 weer verdwijnen. Twee jaar later lanceerde Het Volk dan maar opnieuw de weekendbijlage Ons Zondagsblad, dat later ook als aparte publicatie werd aangeboden. In 1970 werd de titel ingekort tot 'Zondagsblad'. Tijdens de wereldtentoonstelling van 1930 zorgde Gazet van Antwerpen voor een primeur: de uitgave van de officiële festiviteitenkrant in heliodruk. Het experiment kende veel succes en men besloot de heliotechniek te gaan gebruiken voor de uitgave van een weekblad, Zondagsvriend, dat nog hetzelfde jaar werd gelanceerd. In 1958 werd de zondagse postbedeling afgeschaft. Concentra had toen net een weekblad uitgebracht met de titel Zondag in Limburg. Dit blad zal een korte bestaansperiode kennen en werd in 1966 een zaterdagbijlage van Het Belang.

De NV Hoste kwam in 1959 met een populair zondagsblad op de proppen, Zondagsnieuws. Het zal weinigen verwonderen dat vooral nieuwtjes en foto's van vedetten, gekroonde hoofden en andere beroemdheden de kolommen sierden. (LR)

Supermario uit De Zondag ook in Het Laatste Nieuws in een titel opduikt, maar deze keer in twee woorden als Super Mario.

Na de overdosis sport volgt nog een halve portie, acht bladzijden lang, De Vrije Zondag, "een wekelijkse extra voor vrouw en gezin". Zelfs bij de zachtste croissants en bij de strafste ochtendkoffie veroorzaakt een ondertitel als "voor vrouw en gezin" maagkrampen. Wie haalt het anno 2003 in zijn hoofd onderwerpen uit de lifestylesfeer te reserveren "voor vrouw en gezin". Alsof er geen huishoudens zijn waar mevrouw naar het voetbal kijkt terwijl meneer kookt.

In de rubriek Winkelweekend op bladzijde 18 antwoordt Phaedra Hoste op de vraag of ze geld uitgeeft aan wijn en hoeveel een fles mag kosten, dat ze aan een goeie fles Zuid-Amerikaanse wijn tussen de 30 en de 60 euro durft te besteden. Ik heb niets tegen Nieuwewereldwijnen, maar voor die prijzen lever ik mevrouw Hoste de betere bordeaux. Aan niet-sportieve actualiteit besteedt de zondagse editie van Het Laatste Nieuws ongeveer een derde van een bladzijde. Als ik ook op zondagochtend nieuws wil, kom ik hier niet aan mijn trekken.

Ook Nederland kampt met distributieprobleem

In Nederland verschenen voor de Tweede Wereldoorlog reeds 12 kranten op 'de zevende dag'. Na de oorlog werden de zondagskranten in Nederland opgeheven wegens een gebrek aan papier, godsvrezendheid en onwil van de bonden.

Begin jaren negentig werd de draad weer opgenomen, en lanceerde journalist Pieter Storms, met geld van onder andere de Postcodeloterij, De Krant op Zondag. Het initiatief was weliswaar een kort leven beschoren. Na twee jaar ging de krant ter ziele, volgens Storms een gevolg van de distributieproblemen. De bezorgers van de bestaande kranten zouden ook De Krant op Zondag bedelen, maar vlak voor de lancering haakten ze af omdat de traditionele kranten teveel concurrentie vreesden.

Momenteel voert De Telegraaf een haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek sleept nu reeds anderhalf jaar aan. Toch hoopt men de zondagse Telegraaf eind dit jaar, begin volgend jaar te kunnen verspreiden. Het is de bedoeling de zondagskrant zowel in losse verkoop te verspreiden als bij de abonnees thuis te bezorgen. Het abonnement zou daarbij niet duurder worden, de krant rekent immers op de losse verkoop en advertentie-inkomsten voor de financiering. Commercieel directeur Volmer is het niet ontgaan dat bij buitenlandse kranten de zondagseditie de meest rendabele is op het vlak van advertenties.

De Vakbond CNV Dienstenbond is niet enthousiast over het extra nachtwerk dat de zondagskrant met zich mee zal brengen. Volgens een nieuwe wet hebben werknemers overigens het recht om zondagswerk te weigeren. De journalistenbond NVJ is positiever, en wijst erop dat de journalisten al langer gewoon zijn om op lastige momenten te werken.

Concurrent PCM, de uitgever van de Volkskrant, Algemeen Dagblad en NRC, denkt ondertussen ook na over een krant op zondag, maar volgens directeur Theo Bouwman blijft de distributie een te groot obstakel. (LR)

Bende van Nijvel alsnog voor de rechter

Parket vordert vrijspraak voor Yves Barbieux van Het Nieuwsblad

Pol Deltour

Mag je, zoals Het Nieuwsblad deed op 17 oktober 1998, robotfoto's publiceren van vijf verdachten in het Bende-van-Nijvel-onderzoek een dag voordat VTM die foto's toont in het officiële opsporingsprogramma 'Opsporing 2020'?

Nee, vindt het gerecht in Charleroi, dat daarom journalist Yves Barbieux van Het Nieuwsblad samen met de politiemann die hem de robotfoto's gaf naar de correctionele rechtbank in Brussel verwees. Toch wel, oordeelt daarentegen de openbare aanklager verbonden bij de Brusselse rechtbank. Hij verklaart zich daarom akkoord met een vrijspraak. De rechtbank zelf oordeelt op 4 november.

Het gerecht van Charleroi, dat het Bende-onderzoek voert, had de 'lek-kende' politiemann doorgestuurd voor diefstal en voor schending van het beroepsgeheim. Op het proces in Brussel op 7 oktober jl., liet substituut Tim Dewolf al meteen de aanklacht voor diefstal vallen. Het doorgeven van de foto's leverde volgens hem mogelijk wel een tuchtrechtelijk maar daarom nog geen strafrechtelijk probleem op. "De foto's waren hoe dan ook bestemd voor publicatie", aldus de substituut. "Het enige waaraan de politiemann zich niet gehouden heeft, is het officiële tijdstip van de vrijgave, die voorzien was in Opsporing 2020 op VTM." Het resultaat was dat ook voor 'medeplichtige' Yves

Barbieux de vervolging werd gestaakt. Het gerecht van Charleroi had hem 'heling' en 'deelname aan de schending van het beroepsgeheim' ten laste gelegd.

Luc Alloo

In een andere zaak tegen een journalist verklaarde het parket zich ook al akkoord met een vrijspraak. Het gaat om de vervolging van Luc Alloo voor betrokkenheid bij de handel in namaak-Rollexhorloges. Dit proces gaat terug op een reportage in de reeks Alloo Undercover op VTM, waarin de journalist laat zien hoe makkelijk je namaak kan krijgen. De reportage bracht daarbij een namaakhandelaar genaamd Johan F. in beeld. Volgens substituut Alex Verhegge was er in hoofde van Alloo weinig of geen sprake van bedrieglijk opzet. Maar handelaar Johan F. weerlegt dat in alle talen: volgens hem werd alles door de journalist geënsce-neerd. Getuige daarvan de royale vergoeding van 3.750 EUR die hij voor zijn medewerking van Alloo ontving. Waarop Luc Alloo in Gazet van Antwerpen: "Ik heb hem betaald voor de koopwaar. Zoals ik in een andere reportage voor 50 gram cocaïne de straatwaarde heb betaald van 4.000 EUR."

Uitspraak van de rechtbank op 26 november.

	<p>zoekt BV^(*)</p>
<p>(*)</p> <p>Dan ben jij misschien</p>	<p>Bevlogen Verslaggever met enkele jaren journalistieke ervaring in de wereld van showbizz en media. Heb je bovendien een vlotte pen, een flinke dosis gezonde nieuwsgierigheid en werk je freelance?</p> <p>onze toekomstige BV!</p>
<p>Interesse? Stuur je brief of mail met CV naar</p>	 <p>t.a.v. Ilke Vanrumste (redactiesecretariaat) Uitbreidingstraat 82 2600 Berchem i.vanrumste@tvstory.be</p>

Pers en gerecht onder Europese loepe

Het Comité van Ministers van de Raad van Europa heeft op 10 juli jl. een aanbeveling goedgekeurd omtrent de informatieverstrekking over strafzaken door gerecht en pers. De uitgangspunten zijn de almaar groeiende aandacht voor misdaad- en gerechtszaken en de steeds verder uitdijende commercialisering van de media. De Raad van Europa maant aan tot voorzichtigheid, maar wil tegelijk niet dat beperkingen te ver zouden doorschieten. De aanbeveling bevat ondermeer een krachtige oproep aan de mediasector om instrumenten van zelfregulering of co-regulering uit te bouwen of te optimaliseren.

De aanbeveling beklemtoont de noodzaak van actieve en passieve informatieverstrekking door justitie en politie aan journalisten, zonder enige vorm van discriminatie. Zo moeten journalisten vrije toegang hebben tot een rechtszaal, zij het dat dit principe voor de audiovisuele verslaggeving sterk wordt afgezwakt. In de rechtszaal moeten journalisten over voldoende plaatsen beschikken, en aan het eind van het proces moeten ze aanspraak kunnen maken op een copie van het vonnis of arrest. De informatieverstrekking van justitie en politie mag echter nooit de normale rechtsgang hypothece-

ren. Verdachten die het slachtoffer zijn van oneerlijke informatieverstrekking, moeten reële rechtsmiddelen hebben om justitie dan wel de politie tot de orde te roepen.

De Raad van Europa dringt verder aan op een correcte bescherming van de privacy, vooral die van minderjarigen of van andere kwetsbare personen. Bijzondere omzichtigheid wordt gevraagd voor de beeldverslaggeving.

De aanbeveling consacreert tot slot het 'droit à l'oubli' voor veroordeelden, dit om hun reclassering niet te bemoeilijken. Daarbij dient uitzondering gemaakt voor veroordeelden of misdrijven met een algemeen belang. **(PD)**

Meer info:

* www.coe.int/T/E/Human_Rights/media/

* Dirk Voorhoof, 'Aanbeveling Raad van Europa over mediaberechtiging in strafzaken komt precies op tijd', in *De Juristenkrant* van 8 oktober 2003

Scheef bekeken

"Spanningen op een redactie zijn zo oud als de pers. De eerste journalist met een minderwaardigheidscomplex moet nog altijd geboren worden. In dit vak heeft iedereen het grote gelijk in pacht. Het gaat er niet over dat die ego's wel eens botsen; het gaat erover dat je de onvrede binnenskamers houdt. Bij de recente gebeurtenissen op de VRT-redacties werd bewust gelet. Een artikelje in de bevriende bladen maakte deel uit van de samenwerking tegen De Bock. Van Laeken werd aangevallen middels een naamloze mail aan enkele redacties. Dat zijn kwalijke dingen. Jammer voor wie de klos was, maar De Graeve had daar korte metten mee gemaakt."

Jaak Vanduyck in *Gazet van Antwerpen* van 22 september 2003

"Leo De Bock heeft mijn carrière geruïneerd, maar intussen is hij zelf al buitengeknikkerd bij de VRT-nieuwsdienst. Precies zoals ik het 'm voorspeld had. Zo relatief zijn die mediacarrières allemaal. (...) Ik ben altijd een vechter geweest. En ik hoop voor De Bock dat ik 'm nooit tegenkom, want ik weet dat ik hem dan gewoon neersla. Schrijf dat maar op."

Guy Bouten, ontslagen VRT-televisiejournalist en auteur van het pas verschenen boek 'Mijn naam is Nina' over de Albanese maffia, in *Humo* van 30 september 2003

"Het journaal dat ze [= de VRT] brengen is niet meer mijn journaal. Het is een 'beste jongens en meisjes'-journaal, een soort fabeltjeskrant. Dat is veel erger dan verkleutering. Verkleutering kan nog gezien worden als een poging om iets begrijpelijk te maken. Maar het wordt onbegrijpelijk! De taal van het journaal is vereenvoudigd, maar er wordt in die taal niets meer gezegd."

Tuur Van Wallendael, ex-BRT/VRT-journalist en momenteel schepen van (o.m.) Sociale Zaken in Antwerpen, in *Knack* van 15 oktober 2003

"In het journaal zitten nu te veel onderwerpen waarvan ik de nieuwswaarde niet zie. Wellicht onder druk van de kijkcijfers en de concurrentie gaat het veel meer dan vroeger de frivole kant op. Men moet er toch over waken dat de slinger niet te veel in de andere richting slaat. Ik zou de afstand tussen de kijkers en programmamakers weer een klein beetje groter durven maken, zodat het spannend blijft."

Karel Hemmerechts, gepensioneerd radiojournalist en bestuursdirecteur Informatie van de openbare omroep, in *De Standaard* van 29 september 2003

"De invoering van het middagjournaal op VTM en VRT heeft de druk op justitie nog doen toenemen. Soms was het voor mij, als woordvoerder van het Leuvense parket, meer de kunst om uit het VTM-middagjournaal te blijven dan erin te komen. Zo vaak stonden ze van VTM voor mijn deur. Maar ja, met de huidige fileproblemen ligt Leuven nu eenmaal dichterbij Vilvoorde dan het Poelaertplein in Brussel. En de mensen ondertussen maar denken dat Leuven toch wel een bijzonder criminele regio moet zijn..."

Theo Jacobs, voormalig Leuvense parketwoordvoerder en momenteel kabinetsmedewerker van Justitieminister Laurette Onkelinx (PS) op een colloquium over 'Publieke opinie en justitie' op 27 september jl. in Leuven

"Tja, Yves en ik zijn door een speling van het lot een tv-duo geworden. Niet dat we bewust een politiek mannenclubje wilden vormen, want daar is niet echt over nagedacht. Bij de VRT wordt daar wel onderzoek over gedaan, maar ik denk niet dat je politiek geïnteresseerde kijkers met een leuk smoeltje kunt vangen. Zo werkt dat niet."

Gui Polspoel, van Polspoel & Desmet op VTM, in *De Morgen* van 10 oktober 2003

Journalist en toch een boek...

November is boekenmaand, ook voor journalisten. Verscheidene collega's brachten naar aanleiding van de Boekenbeurs nieuw werk op de markt, en dat mag zoals gewoonlijk gezien worden. De Journalist deed zijn best om zo veel mogelijk auteurs aan bod te brengen, met volgende bloemlezing als resultaat.

Marleen Sluydts

Manu Adriaens, *Blijven kijken ! Vijftig jaar televisie in Vlaanderen*, Lannoo/VRT

Vijftig jaar oud is de televisie in Vlaanderen, en dat zullen we geweten hebben. Het jubileum betreft natuurlijk enkel de openbare omroep, en zo kan het land intussen al wekelang meedreunen met de promotrein die de VRT voor zichzelf heeft gelanceerd. Een substantieel element daarin is het jubileumboek *Blijven kijken !* van Manu Adriaens. Het is een prachtig lees- en kijkwerk geworden, met gedocumenteerde maar toch pittige teksten

en veel leuk fotomateriaal. Canvas en TV1 in een, als het ware. De nieuws- en andere informatieprogramma's van de NIR/BRT/VRT komen aan bod in zowat een derde van het boek. Alleen spijtig dat zo'n mooi werk zo snel al weer verouderd blijkt, maar dat heb je natuurlijk met een bedrijf met een zo groot personeelsverloop...

Manu Adriaens werkt als zelfstandig journalist voor diverse media. Voor de openbare omroep werkte hij achter de schermen mee aan een aantal radio- en televisieprogramma's. (PD)

Stefan Blommaert, *De ondergang van Slobodan Milosevic*, Atlas Uitgeverij

Stefan Blommaert biedt in dit boek een helder overzicht van de gebeurtenissen in ex-Joegoslavië tot en met het aan de gang zijnde proces in Den Haag tegen Slobodan Milosevic. Milosevic speelt vanzelfsprekend een belangrijke rol in het boek, maar toch wil de auteur ook een beeld geven van de eigenaardigheden van de streek en de volkeren die er wonen. Zijn eigen ervaring komt hem daarbij natuurlijk behoorlijk van pas. Zo komen we ook heel wat te weten over zijn werkwijze en over de technische en journalistieke kanten van oorlogsverslaggeving. Blommaert trekt ook conclusies, onder meer over de dubieuze rol die de internationale gemeenschap in dit conflict heeft gespeeld.

Stefan Blommaert is VRT-specialist voor Oost-Europa.

Stefan Blommaert staat op het programma van de Boekenbeurs voor 10 november om 14u.

Guy Bouten, *Mijn naam is Nina. Verstrikt in een Albanees netwerk*, Van Halewyck

Nina is een jonge Moldavische raamprostitutuee in de Brusselse Aarschotsestraat die werkt voor een Albanese pooier. De voorgaanden zijn bekend: Guy Bouten mocht haar verhaal niet vertellen via de reportage die hij eind vorig jaar wilde maken voor de VRT. Het conflict leidde zelfs tot zijn ontslag bij de openbare omroep. Bouten gaat in zijn boek nader in op de redenen en de gevolgen van het conflict, en noemt het werk een vorm van rehabilitatie. Daarbij wordt de kritiek op een aantal ex-collega's en -vrienden niet

geschuwd. Het boek is opgesteld in dagboekvorm, waardoor het een openhartig, maar soms verwarrend verslag wordt. De schrijver wil op die manier een zo volledig en waarheidsgetrouw mogelijk verslag brengen van zijn speurtocht in Moldavië, Macedonië, Albanië, Antwerpen en Brussel. Deze leidde hem naar een achtkoppige Albanese bende met connecties bij de politie en de politieke klasse. Guy Bouten was 25 jaar VRT-journalist, en wil zich voortaan toeleggen op reportagewerk.

Dirk Draulans, *Handelaar in oorlog*, Atlas Uitgeverij

Dit verslag over de burgeroorlog in Congo is in feite een bewerking van enkele reportages over Jean-Pierre Bemba, één van de vier vice-presidenten van Congo-Kinshasa en voormalig 'rebellenvoerster'. De auteur stond vijf jaar lang in contact met deze man en het boek vertelt hoe zijn voorzichtige vertrouwen in hem langzaam in teleurstelling omsloeg, zeker toen hij beseftte dat Bemba slechts een pion in de handen van de Ugandese president Museveni was. Hij gaat dieper in op de redenen voor Bemba's opkomst en de tegenwerking van Rwanda en Oeganda. Het verhaal wordt volgens Walter Zinzen in de *Standaard* der Letteren doorspekt met niets terzake doende details, maar ook met sterke verhalen, hilarische anecdotes en passages waarin de auteur meeleeft met de Congolese bevolking.

Dirk Draulans werkt inmiddels 16 jaar voor het weekblad *Knack*.

Dirk Draulans spreekt tijdens de Boekenbeurs op 10 november om 14u.

Suzy Hendriks, *Een deuk in de Amerikaanse droom*, Van Halewyck

De auteur beschrijft de evolutie van de Amerikaanse samenleving tijdens de voorbije tien jaar, waarbij verschillende typisch Amerikaanse fenomenen onder de loep worden genomen. Ze gaat na hoe het volk en de politici omsprongen met items als de migranten- en rassenproblematiek, de economie, de welzijns- en gezondheidszorg, het onderwijs, de wapengekte, de misdaad en de bestraffing. Tevens wordt er aandacht besteed aan de verkiezingen van 2000, het buitenlands beleid en de defensiepolitiek. Suzy Hendriks was bijna 6 jaar permanent Amerikaanse correspondent voor VTAM.

Suzy Hendriks wordt tijdens de Boekenbeurs op 1 november geïnterviewd door Pol Vandendriessche.

Miel Dekeyser, *De globale sheriff*, The House of Books

Amerika-watcher Miel Dekeyser schreef een bewogen analyse van de invloed die 11 september op het wereldbeeld heeft gehad, met name in de Verenigde Staten. Hun rol in de wereld van vandaag wordt niet meer zozeer door rationele motieven bepaald, maar door een reeks van reacties en gevoelens op deze en andere evenementen. De gevol-

gen daarvan zijn verre van positief: er wordt aan 'blinde politiek' gedaan, de houding tegenover de eigen bevolking en de rest van de wereld wordt alsmat strenger, etc. Het beeld dat Dekeyser schetst is vaak schrikwekkend. Bovendien zoekt Amerika nu meer steun bij de vroegere Oostbloklanden dan bij de sterke landen van West-Europa, wat het ontstaan van een nieuwe machtsstrijd in de hand werkt. Miel Dekeyser werkte meer dan 25 jaar voor de radioredactie van de VRT.

Jef Lambrecht, [De zwarte wieg. Irak, nazi's en neoconservatieven](#), Houtekiet

De auteur situeert drie strekkingen die van invloed zijn op de toestand in Irak. De eerste is leenplichtig aan de zionistische Vladimir Jabotinsky, die Palestina en Jordanië met geweld van Arabieren wilde zuiveren. De tweede is het Arabisch nazisme met als boegbeeld Saddam Hoessein. De derde strekking betreft de Amerikaanse neoconservatieven die andere landen met geweld een liberale democratie willen opdringen en daarin geïnspireerd worden door de Joodse filosoof Leo Strauss. Deze drie hebben echter ook dingen met elkaar gemeen. Alle geloven ze in de idee dat de mens door strijd gelouterd wordt en dat luxe en welvaart hem week maken.

Jef Lambrecht is VRT Radiojournalist en was voor het eerst in Irak in 1990.

Jef Lambrecht staat op het programma van de Boekenbeurs voor 9 november om 16u.

Marc Van Impe en Marc Van Roosbroeck, [De pest op school. Hoe leerkrachten en directie elkaar het bloed van onder de nagels halen](#), Van Halewyck

Niet alleen leerlingen worden gepest, ook leerkrachten kunnen het slachtoffer worden van pestertijen, zij het dan door schooldirectie en collega's. Dit boek is het relaas van de stille guerilla die leerkrachten elke dag opnieuw in de Vlaamse scholen tegen elkaar voeren. Naast een aanklacht is het tevens een handleiding voor wie zich wil verweren. Het boek werd gemaakt met medewerking van het meldpunt dat Marc Van Roosbroeck oprichtte, en bevat commentaar van experts en interviews met slachtoffers én hun pestkoppes.

Marc Van Impe werkt als freelance journalist voor ondermeer de FET.

Marc Van Impe is geprogrammeerd op de Boekenbeurs voor 30 oktober om 12u.

Brigitte Raskin en Karel Anthierens (eds.), [Niemand's meester, niemand's knecht. Boek 1. Leve mij!](#), Van Halewyck

Dit is het eerste deel van een tweeluik teksten van Johan Anthierens. Het is een bloemlezing uit zijn tekstuele nalatenschap, gaande van de vroegste brieven aan zijn broer Karel tot zijn pennevruchten op zijn doodsbed toe. In deze verzameling van brieven, columns en kronieken leert men de man achter de teksten kennen. De eigenzinnige en tegendraadse individualist, die zich ondanks zijn cynisme ook kwetsbaar durfde opstellen. Uit alles blijkt zijn literair en journalistiek talent, al is 720 bladzijden volgens Marc Holthof van de FET teveel van het goede en had het boek als geheel scherper en snediger kunnen zijn door een grondiger selectie.

In een tweede boek, dat later zal verschijnen, zullen de journalistieke teksten worden opgenomen. Beide boeken worden overigens geïllustreerd met tekeningen en schetsen van Anthierens zelf.

Niemand's meester, niemand's knecht is het levensmotto dat Johan Anthierens op zijn rouwprentje liet zetten. In 1957 begon hij zijn carrière als journalist. Een tijdlang was hij ook een echte vedette die vaak op TV te zien was. Hij stierf op 20 maart 2000 aan kanker.

Rik van Cauwelaert interviewt Karel en Eva Anthierens en Brigitte Raskin tijdens de Boekenbeursnocturne op 6 november om 19.30u.

Rudi Rotthier, [De koranroute](#), Uitgeverij Atlas

Dertien maanden lang reisde Rudi Rotthier in opdracht van De Morgen door moslimgebied, vertekend in Marseille en eindigend in Afghanistan. Zijn reisdoel was de mythe van dé islam en van dé moslims te ontcrachten. Het gaat immers om ruim een miljard mensen die maar al te vaak als groep in een slecht daglicht worden gesteld. Rotthier stelt de verhalen van gewone mensen daartegenover, en tracht zo de verscheidenheid onder de gelovigen naar voren brengen. Ook al klopt het dat deze zich tegenwoordig steeds meer verbonden voelen door een gevoel van malaise en crisis. Rudi Rotthier werkte tussen 1980 en 1989 voor De Morgen. Daarna maakte hij talloze reportageseries voor verschillende kranten.

Rudi Rotthier staat op het programma van de Boekenbeurs voor 9 november om 16u.

Rudi Vranckx, [Van het front geen nieuws. Herinneringen aan de oorlog in het Midden-Oosten \(1990-2003\)](#), Meulenhoff/Manteau

Rudi Vranckx vertelt over zijn wedervaren in het Midden-Oosten, te beginnen met de aanloop naar de tweede Golfoorlog. Achter het front tracht hij feit van fictie te scheiden en de achterkant van het nieuws te tonen, de plekken die camera's niet laten zien. Dit leidt tot een erudiet en persoonlijk relaas over de oorlogen in het Midden-Oosten. Rudi Vranckx steekt zijn wantrouwen tegenover de officiële berichtgeving van de coalitietroepen niet onder stoelen of banken. Dat geeft ook aanleiding tot enkele pertinente conclusies over de toekomst van de oorlogsjournalistiek.

Rudi Vranckx werkt sinds 1988 als oorlogsjournalist voor het VRT-journaal.

Rudi Vranckx is geprogrammeerd op de Boekenbeurs voor 10 november om 14u.

Andere recent verschenen boeken van Vlaamse journalisten:

Jan Puype, 'Welkom in de club! Het samenklitten der elite.

Eddy Soetaert, Coaches en kampioenen.

Stefaan Van Laere, Botero.

De Standaard Redactie, België blootgelegd.

Pers in Prent. Press Cartoon Belgium 2003

Margot Vanderstraeten, Alle mensen bijten (winnaar roman-debuutprijs 2003)

Boekenbeurs, 30 oktober tot 11 november, 10 tot 18 uur.

Op donderdag 6 november tot 22 uur.

www.boek.be

Inlichtingen: 0900-10341

Nieuws van de verenigingen

Zelfregulering media kent doorbraak in heel Europa

De Vlaamse Raad voor de Journalistiek is nu bijna een jaar aan het werk. Tijd voor een stand van zaken, en een blik over de grenzen.

Flip Voets

Secretaris en ombudsman Raad voor de Journalistiek

Sinds de start, in december 2002, zijn een veertigtal klachten in behandeling genomen door de Raad voor de Journalistiek. Zowat de helft ervan is ondertussen afgehandeld: ofwel was de klacht duidelijk ongegrond, ofwel kon een minnelijke regeling worden bereikt met de klager. De Raad heeft tot op heden ook vijf uitspraken gedaan, die op zijn website en in De Journalist zijn gepubliceerd. Voor de

komende maanden zijn nog andere uitspraken in voorbereiding.

Het Vlaamse systeem van zelfregulering, dat er gekomen is op initiatief van de journalistenverenigingen en van zowat alle mediabedrijven, begint dus zijn vruchten af te werpen. Eigenlijk was het de hoogste tijd dat ook bij ons een dergelijke vorm van klachtenbehandeling in het leven werd geroepen. In vergelijking met veel andere landen lopen we hier zelfs wat achterop.

Pionier

De eerste persraad werd in 1916 opgericht in Zweden. Zweden kent van oudsher openbaarheid van bestuur en een zeer liberale perswetgeving. Daar staat tegenover dat de pers er een eeuw geleden het engagement opnam om zelf op te treden tegen fouten en onzorgvuldige berichtgeving. Aanvankelijk werden alle klachten behandeld door de persraad zelf, waarin vertegenwoordigers van de media en van het publiek zitting hebben. Sinds 1969 is aan de Zweedse persraad ook een persombudsman toegevoegd. Hij probeert de conflicten in eerste lijn op te lossen. De persraad zelf treedt pas op wanneer er geen oplossing is bereikt, of als een soort beroepsinstantie voor de beslissingen van de persombudsman.

Momenteel behandelt de Zweedse persombudsman 300 tot 400 klachten per jaar. Tien procent ervan leiden tot een uitspraak van de persraad waarbij een beroepsethische fout wordt vastgesteld. Pikant detail in de Zweedse regeling: de persraad kan ook boetes opleggen, en een deel van zijn financiering komt dus van kranten die in de fout zijn gegaan.

De grootste

De grootste en meest bekende persraad is ongetwijfeld de Britse Press Complaints Commission, kortweg PCC. Ze werd door de Britse krantenindustrie opgericht in 1991, in opvolging van de Press Council die veertig jaar eerder was gesticht maar die in de laatste

jaren van zijn bestaan door interne spanningen veel krediet verloren had.

Hoewel de PCC enkel bevoegd is voor de geschreven pers – de BBC en ITV hebben elk hun eigen regulerende instantie – komen bij haar jaarlijks ruim 2.500 klachten toe. Allicht niet te verwonderen voor wie vertrouwd is met de Britse tabloids en hun soms betwistbare methodes van nieuwsgaring. De overgrote meerderheid van de klachten wordt opgelost door een team van een tiental medewerkers. Slechts vrij uitzonderlijk doet de Commissie zelf, met een meerderheid van leden die niet in de media actief zijn, een uitspraak. Sommige uitspraken hebben heel wat belangstelling gewekt, bijvoorbeeld toen klachten van de koninklijke familie of van premier Blair over het niet respecteren van de privacy van hun kinderen gegrond werden verklaard.

De PCC heeft ook een gedetailleerde gedragscode voor journalisten uitgewerkt, de Code of Practice, die geregeld en veelal naar aanleiding van incidenten wordt aangevuld of bijgewerkt.

Dat belet niet dat de PCC in het recente verleden door politici en opiniemakers zwaar onder vuur is genomen. De kritiek was dat ze te weinig de privacy van de burgers heeft verdedigd tegen de opdringerige media. Een en ander leidde zelfs tot een parlementair onderzoek en tot voorstellen om de privacybescherming wettelijk te reglementeren. Uiteindelijk geraakte de parlementscommissie er begin dit jaar van overtuigd dat zelfregulering van de media toch de beste manier is om misbruiken tegen te gaan. Wel heeft ze in haar rapport aanbevolen dat de PCC sommige werkmethodes zou veranderen, door bijvoorbeeld meer uitspraken te doen en minder zaken af te handelen via bemiddeling.

De andere

Ook de meeste andere Europese landen kennen een of andere vorm van persraad. Bij ons is natuurlijk vooral de Nederlandse Raad voor de Journalistiek bekend. Die doet een zeventigtal uitspraken per jaar. Duitsland heeft een heel actieve Presserat, die niet alleen bemiddelt en uitspraken doet, maar ook informatie verzorgt voor journalisten en het ruimere publiek. Ook Zwitserland, Oostenrijk, Denemarken, Noorwegen, Finland en zelfs Luxemburg kennen gelijkaardige instellingen voor zelfregulering van de pers. De Romaanse landen blijven wat achter, hoewel de journalistenvereniging van Catalonië daar enkele jaren geleden een eerste regionale persraad heeft opgericht. Vlaanderen is nu dus als tweede Europese regio gevolgd. In Franstalig België blijft de journalistenvereniging zich inspannen om een gelijkaardige instelling in het leven te roe-

Nieuws van de verenigingen

pen, maar tot nu toe is het hen nog niet gelukt.

Beweging is er wel in Oost-Europa, waar de ontlukende pers grote moeilijkheden kent, niet alleen financieel maar ook door overheidsbetutteling. De oprichting van persraden is er vooral een poging om de rol van de overheid terug te dringen. Zo zijn onlangs initiatieven genomen in Kosovo, in Bosnië, in Oekraïne en in Estland. Het brengt het totale aantal Europese landen waar een onafhankelijke persraad bestaat op tweeëntwintig.

Geen alternatief

Natuurlijk, de concrete werkomstandigheden van de journalisten zijn niet overal dezelfde. Maar het motief om overal persraden in

het leven te roepen is dat wel. Enerzijds gaat het erom een instelling ter beschikking stellen van een steeds veeleisender publiek, dat er met vragen en klachten terecht kan. Anderzijds moeten persraden een forum voor debat bieden over journalistieke ethiek, waar de sector zelf aangeeft waar goede journalistiek nu eigenlijk op neerkomt.

We moeten daarbij als media niet aarzelen om publiek verantwoording af te leggen over onze manier van werken. Die verantwoording wordt ons toch gevraagd, of we dat nu willen of niet. Als we dus de regulering zelf niet organiseren, los van iedere overheidsinmenging, dan zal een grotere greep van die overheid, wettelijk of gerechtelijk, ons deel zijn. En zo iets mag toch niet de bedoeling zijn.

De JAM gaat audiovisueel

Ledenaantal loopt op tot 1.750

De JAM kon tijdens haar laatste Algemene Vergadering een mooi rapport voorleggen aan de aanwezige leden. De JAM telt momenteel immers meer dan 1.750 leden en dagelijks komen er nog steeds nieuwe leden bij. Het personeelsbestand van de JAM volgt dezelfde evolutie: drie personen werken er voortaan voltijds en verscheidene specialisten zetten zich halftijds voor de JAM in. Dit zijn er zeker niet te veel indien men bekijkt wat er reeds verwezenlijkt werd en welk werk de JAM nog voor de boeg heeft. Het ledenaantal wordt steeds groter; de geschillendossiers (de inbreuken op het auteursrecht waartegen gereageerd wordt) nemen toe; de nieuwe contracten stapelen zich op en verschillende nieuwe projecten worden op poten gezet.

Wat het laatste betreft, kan vooral naar de nieuwe on-line-databank verwezen worden. Dankzij deze databank kunnen leden voortaan op de website van de JAM hun persoonlijke gegevens raadplegen en wijzigen. Leden kunnen via de website ook verscheidene documenten bekomen (zoals een fiscale fiche) en ze kunnen er hun jaarlijkse aangifte invullen. Nieuwe leden kunnen eveneens hun aandeel met Visa betalen via de website van de JAM. De helft van de leden maakt reeds gebruik van deze mogelijkheden, hetgeen uiteraard voor de JAM de administratieve taken aanzienlijk verlicht. De JAM is trouwens de eerste Belgische beheersvennootschap die een dergelijke dienstverlening aan haar leden aanbiedt, in Europa is ze de derde.

Auvibel

Ook het aantal informatiesessies dat de JAM organiseert wordt steeds talrijker. Het merendeel van de leden van de JAM zijn momenteel nog journalisten uit de geschreven pers, die jaarlijks na het indienen van een aangifte een reprografievergoeding ontvangen.

De JAM tracht via informatiesessies nu ook meer journalisten te

bereiken die voor radio of televisie werken, aangezien ook deze journalisten auteursrechten hebben en niet ontstoken mogen blijven van een vergoeding. De auteurswet voorziet immers een vergoeding voor de thuishouder van geluidswerken en audiovisuele werken. Zo zal bijvoorbeeld een journalist die meegewerkt heeft aan een op de televisie uitgezonden documentaire recht hebben op een vergoeding omdat zijn werk ongetwijfeld meermaals in de huiskamer op video wordt opgenomen.

De JAM wenst zich in de nabije toekomst voor haar leden-journalisten uit de audiovisuele media aan te sluiten bij Auvibel, de overkoepelende beheersvennootschap die belast is met de inning van deze vergoeding. Auvibel betekent voor de audiovisuele journalisten wat Repobel is voor de schrijvende pers.

De relatie van de JAM tot sommige uitgevers blijft moeizaam, maar er lijkt toch stilaan verandering in te komen. Tot nog toe beschouwden enkel het merendeel van de Franstalige krantenuitgevers de JAM als nuttige of noodzakelijke gesprekspartner op het vlak van auteursrechten. Aan Vlaamse zijde blijkt er eindelijk een kentering te komen in de houding van de uitgevers, die lijken te beseffen dat een samenwerking met de JAM in ieders belang is. De JAM hoopt uiteraard dat deze positieve evolutie zich verder zal zetten.

Leenrecht

De evolutie van een aantal andere dossiers, waaronder het leenrecht verontrust de JAM weliswaar. De Belgische regering heeft immers nog steeds niet de nodige maatregelen genomen voor de toekenning van een leenrechtvergoeding aan de auteurs (waaronder journalisten) in ruil voor de uitlening van hun werk in openbare bibliotheken.

De JAM blijft zich uiteraard inzetten voor een maximale bescherming van creaties en het recht op een juiste en billijke vergoeding voor de auteur.

Alain Guillaume, directeur JAM
Katrien Van Eenoo, juridisch adviseur JAM

Nieuws van de verenigingen

Onderzoeksjournalisten speuren naar informatie te Antwerpen

Tweede WVOJ-conferentie op 7 en 8 november

Guido Muelenaer
WVOJ

De Vereniging van Onderzoeksjournalisten (WVOJ) organiseert op 7 en 8 november haar tweede conferentie over onderzoeksjournalistiek. Ditmaal in Antwerpen. Lezingen met veel praktijkvoorbeelden, computertrainingen en ruime mogelijkheden tot onderling contact met journalisten uit Vlaanderen en Nederland, dat zijn de drie troefkaarten van de conferentie.

De WVOJ heeft als belangrijkste doelstelling de onderzoeksjournalistiek te professionaliseren en ook te demythologiseren. De Vlaams-Nederlandse vereniging wil journalisten onderzoekstechnieken aanleren voor zowel kleine als grote projecten. Verder kijken dan de waan van de dag, het kan zonder zich te moeten ondergraven in een eindeloos ingewikkeld project.

Al ruim 220 journalisten hebben zich ingeschreven als deelnemer aan de conferentie die zal plaatsvinden in de Lessius Hogeschool te Antwerpen. Inschrijven kan echter nog steeds. De conferentie is wel voorbehouden aan leden van de WVOJ. Lid worden en inschrijven voor de conferentie kan op www.vvoj.be.

Pulitzer

Het vrijdagochtendprogramma biedt twee boeiende internationale sprekers: Clifford Levy van de New York Times – die dit jaar winnaar werd van de Pulitzer Prize voor onderzoeksjournalistiek – en David Boardman (Seattle Times) – die reeds drie Pulitzers won en acht nominaties verzamelde. Daarna is er een debat tussen hoofdredac-

teuren met twee Nederlandse deelnemers (van NRC Handelsblad en Dagblad van het Noorden) en langs Vlaamse kant Peter Vandermeersch (De Standaard) en Rik Van Cauwelaert (Knack). Tijdens de lunch is er voor hoofdredacteurs en chefs een lunchgesprek met David Boardman.

De rest van de conferentie biedt 18 workshops (onder andere het journalistieke boek, misdaadonderzoek, jaarverslagen lezen, berichtgeving over de islamitische wereld, onderzoek naar de overheid...) en 18 computertrainingen (zoeken op internet, personen zoeken, databases maken, rekenen met excel...). Het volledige programma staat te lezen op de website.

Koffie

De koffiepauzes, de lunches, het diner op vrijdagavond en de recepties op vrijdag en zaterdagavond vormen evenveel mogelijkheden om contacten te leggen met collega's. De WVOJ heeft immers als belangrijk doel uitwisselings- en samenwerkingsmogelijkheden tussen journalisten te bevorderen, al of niet over de grenzen heen. De conferentie kost 175 euro (lunches, diner inbegrepen) en het lidmaatschap voor 2003 bedraagt 35 euro.

Voor meer informatie kan je ook contact opnemen met Guido Muelenaer (guido.muelenaer@trends.be) of gaan surfen op www.vvoj.be.

STATUTAIRE VERGADERING BFFP-VVB
maandag 24 november – 19.30 u.
Résidence Palace

De leden van de Belgische Foto- en Filmpers (BFFP) en van de Vlaamse Vereniging van Beeld Journalisten (VVB) worden hierbij nogmaals uitgenodigd op de Algemene Statutaire Vergadering van hun vereniging.

Deze vindt plaats op maandag 24 november 2003
om 19.30 u. in de Résidence Palace.

De agenda wordt later meegedeeld.

Contact: photopress@pi.be

Als radioman Johan Janssens een UFO meldt, twijfelt niemand

Jan Backx

Johan Janssens: 'een plezant leven'

Als VRT-radiojournalist Johan Janssens (58) je 's ochtends aan de ontbijttafel in éénzelfde nieuwsbulletin zou melden dat de Eiffeltoren is ingestort, Big Ben in brand staat en de pas overleden paus per UFO ten hemel is gevaren... dan zou je hem zonder meer geloven! Zeker als hij al die mededelingen weer afsluit met zijn bekende waarmerk: "Dàt... was het nieuws". Zijn Onverzettelijke Stem laat je geen millimeter ruimte om te twifelen.

Het contrast met de échte Johan kan moeilijk groter. Op een koninklijk-anonieme manier komt hij naar ons afspraakpunt gereden: als motard. "Ach, 't is een stokoude Honda 500 maar je geraakt er wel overal mee doorheen", is de uitleg, eens de met een paniekerig stripfiguurtje opgesmukte valhelm van zijn hoofd is gewrikt. Rondom ons reppen mensen zich naar het station. Zij hebben er geen flauw vermoeden van dat zij dè meneer passeren die hen intussen decennia lang op de ochtendradio vertelt wat er in de wereld gebeurt.

Johan Janssens leerde zijn ambacht op de goede ouderwetse manier: al doende. "Mijn vader, Bert Janssens, kwam uit de toneelwereld en was een NIR-pionier. Hij was de producer van 'Schipper naast Mathilde'. Bij ons thuis was het een streng katholiek nest. In de Grieks-Latijnse deed ik het uitstekend maar aan de universiteit maakte ik niets af. Een jaartje Romaanse in Brussel, daarna even proeven van Germaanse in Leuven... Ik was bijna twintig toen ik een kennis tegen het lijf liep die op de Duitse ambassade werkte. Hij vertelde me dat de Duitse tv-zender ARD in Brussel een kantoortje op poten had gezet om de EEG-toestanden te coveren. Ze zochten nog een hulpje en mijn Duits was zo slecht nog niet..."

"Ik ging er aan de slag: broodjes halen, telex bedienen, telefoons beantwoorden, verslagen maken. We bestreken heel de Benelux, werk zat voor mijn baas en ik. Toen in de strenge winter van 1964-'65 de Oostkantons dik onder de sneeuw lagen, werd ik er met een gehuurde helikopter naartoe gestuurd. Een hightech manier om als faits divers-reporter aan de slag te gaan. Aan mijn Oostkantonperiode hield ik nog een engagementje over als disc jockey! Zowat acht jaar heb ik voor de Duitstalige BRT plaatjes gedraaid."

"Nieuwsgierig zijn en graag schrijven zijn altijd mijn voornaamste drijfveren geweest. Mijn legerdienst kon ik gelukkig slijten bij de vaderlandse persdienst. Later, als ARD-man, kon ik vaak een Haags

Binnenhof-stukje kwijt aan La Libre Belgique. 1967 werd een mijlpaal: de gruwelijke brand in de Brusselse Inno verslaan én mijn toelatingsexamen bij de BRT afleggen. Bij de Inno-brand stond ik aan de kant van het Martelarenplein. Er ging een muur instorten. Gelukkig viel hij naar de 'juiste' kant, anders had ik het nu niet naverteld. Ik had iedere minuut meegemaakt. Vanuit ons ARD-kantoor aan het Schumanplein hadden we de eerste rookpluim gezien en 's avonds vloog ik met de filmband naar Hamburg."

"Voor het BRT-examen stonden wel driehonderd man op de stoep. Samen met Dirk Tieleman, Walter Zinzen, Dirk Lesaffer, Roger Adams en Marc Platel behoorde ik tot de geslaagden. We hoefden niet met de vingers te draaien want het nieuws stormde op ons af: Leuven Vlaams, de moorden op Martin Luther King en Robert Kennedy, de inval van de Sovjet-troepen in Tsjecho-Slovakije en de zelfverbranding van Jan Palach, Mei '68 – een beweging waar ik toen niet veel van snapte maar die me nu héél duidelijk is – en de verovering van de maan met het Apollo-project... Die maanlandingen deden mij veel naar de VS pendelen Een spannende tijd: improviseren, zonder papiertjes werken, net wat ik graag doe."

DJ: Nooit weg geweest uit radioland ?

"Toch wel, in 1972 ben ik persattaché geweest van Theo Lefèvre, toen staatssecretaris van Wetenschapsbeleid. Mijn mooiste souvenir: de boeken die ik van hem kreeg tijdens een grote opkuis: Verlaine, Baudelaire... voorzien van zijn ex libris! Ik zat aansluitend op het kabinet Tindemans maar in 1973 wenkte de BRT weer. Ik ben er sindsdien nooit meer weg geweest."

"Radiojournalistiek is nog altijd een leuke biotoop om in te werken. Het gaat er snel en intelligent aan toe. Ik heb een plezant leven. Na jaren is de verantwoordelijkheid van de eindredactie opzij gezet en kan ik me toeleggen op schrijven en presenteren. De opmars van de jongeren én de vrouwen stoort mij niet. Vanuit een aanvankelijk wat defensieve positie vond ik gelukkig snel mijn draai als coach binnen de verjongde ploeg."

DJ: Met zijn oker en baksteenrood plunje heeft Johan Janssens iets artistieks. Hoe zit het met de hobby's ?

"Lezen en... tja, alweer radio, vrees ik. In de tuin heb ik zopas nog wat extra antennendraadjes gespannen. 's Nachts kan ik op mijn wereldontvanger genieten van, pakweg, Radio Teheran! Iets artistieker: sinds mijn kindertijd ben ik gefascineerd door de architectuur en schilderkunst van de jaren '30. In de herfst, bij valavond, kan ik volop wegdromen tijdens een wandeling in de Antwerpse Tentoonstellingswijk, rond de Christus Koning-kerk. Er is daar vrijwel niets veranderd aan het originele decorum van een wereld die voor een vreselijke oorlog stond. Hetzelfde tijds capsule-effect onderga ik in de Antwerpse voetgangerstunnel, toch prachtig met zijn verklarende mozaïek-steenjes..."

Orde moet heersen – maar binnen de regels van de rechtsstaat

De Orde van Vlaamse Balies brengt orde in de relaties tussen de advocaten en de media. Wat volgt is een pleidooi voor het maken van een onderscheid naargelang de aard van de berichtgeving.

Hans Brockmans
Trends

Twintig jaar geleden leefden advocaten nog rustig in hun Ivoren Toren. Omdat de (toen nog Nationale) Orde van Advocaten streng toekeek op de naleving van een publiciteitsverbod, bestond er een zeker voorbehoud tegenover de media. Meestal kwamen de 'meesters' in de pers aan bod als 'professor' of 'jurist' (of, per uitzondering, als culinair specialist of verslaggever paardenkoersen). Een bedrijfsportret over een advocatenkantoor werd ronduit onbetamelijk gevonden. Toen Trends het in 1990 toch waagde een advocaat op de cover te zetten, mocht de man het gaan uitleggen bij zijn stafhouder.

Hoe anders is de relatie tussen advocaten en media sinds de afschaffing van het publiciteitsverbod. Advocaten in toga geven driftig interviews weg op de trappen van het gerechtsgebouw, al dan niet omringd door liefvallige medewerksters. Binnen het kantoor opereert bij grote strafprocessen een 'war room', die bevriende persbronnen voedt met soms klinkklare nonsens. Pleiters treden op in spelletjesprogramma's naast andere mediatieke clowns. Confraters lekken doelgericht uit vertrouwelijke stukken aan spektakeljournalisten. De journalist in mij kan leven met deze gang van zaken, omdat de meeste collega's deze praktijken op een professionele manier inschatten. Maar ik sta er ook gereserveerd tegenover, omdat het brede publiek toch recht heeft op een juiste voorstelling van de gang van zaken bij Justitie. Daarom begrijp ik dat de Orde van Vlaamse Balies in augustus jl. een 'reglement inzake advocaat en media' uitvaardigde, waarin aangedrongen wordt op sereniteit en correctheid. Toch gaat het reglement te ver. Elke advocaat die in de geschreven pers aan bod komt over wat dan ook, heeft immers de plicht om – met "alle mogelijke middelen" – het artikel van de journalist op voorhand na te kijken op eventuele citaten die de Orde niet zouden kunnen zinnen. Doet hij dat niet, riskeert hij sancties.

Informeel laten leden van de Orde weten dat we de soep niet zo heet zullen moeten drinken als ze opgediend werd. Enkele gevallen uit de praktijk tonen evenwel aan dat enkele tongen al lelijk werden verband. Toen we een reportage maakten over een kantoor, eiste de advocaat inzage in de volledige tekst, die hij als een ware PR-man herschreef. (Terecht) kritische commentaren van hem over commerciële praktijken van andere kantoren werden met de delete-toets gewist. Bij nazicht van een artikel over een technisch thema (fiscale amnestie) overlaadde een andere raadsman ons met 'correcte' doch journalistiek onverantwoorde citaten. Een jonge medewerker van nog een ander kantoor vond het nodig de hele tekst (en niet alleen zijn eigen citaten) te herschrijven op maat van zijn klant. Weer een andere

advocaat schrapte zijn kritiek op de Orde in verband met bepaalde regels die deze had opgelegd. En wat te denken van een advocaat met kritiek op de niet echt deontologische aanpak van een confrater, die achteraf toch maar besloot dit citaat te schrappen? Dat allemaal onder het motto: "Anders krijg ik last met de Orde".

Meestal besloten we na een interne weging deze bezwaren opzij te leggen. Maar het hoeft geen betoog dat journalistiek in deze omstandigheden moeilijk wordt en dat het nieuwe reglement een inbreuk is op de vrije meningsuiting. Daarom volgend pleidooi, gericht aan de Orde van Vlaamse Balies, voor het maken van een onderscheid tussen:

1) Gerechtsverslaggeving tout cour(t) (de advocaat als pleiter)

Enige regelgeving in verband met al te publicitaire of propagandistische interviews komt ten goede aan de kwaliteit van de info. Hier zijn fouten gemaakt aan beide kanten. Soms was het onduidelijk welk belang de geïnterviewde advocaat eigenlijk verdedigde: dat van zijn cliënt, dan wel dat van zijn eigen praktijk. Niet altijd was zeker of de cliënt wel voordeel had bij de getuigenis. Ook werden de belangen van andere partijen en slachtoffers soms miskend. Er dient alleen vermeden te worden dat de dames en heren van het parket de vrije hand krijgen bij een te radicaal verbod. Het reglement houdt hier overigens rekening mee.

2) Rechtsverslaggeving (de advocaat als specialist)

Advocaten moeten over de totale meningsvrijheid beschikken als specialist in een bepaald rechtsgebied. Hun mening draagt bij tot een maatschappelijk debat. Daarbij is een ingreep van de balie ongepast.

3) Sectorverslaggeving (de advocaat als professional)

Het gaat niet op dat de balie kan ingrijpen in onze weergave van de interne verhoudingen in de beroepsgroep of in onze verslaggeving over de Orde zelf. Advocaten hebben het recht om, zelfs negatieve, informatie te brengen over andere kantoren, en het is aan de journalist het waarheidsgehalte te checken bij confraters of de Orde. De normale rechtsregels bieden aan de andere partij voldoende garanties om juridisch weerwerk te bieden. Geen censuur. Geen enkele patronale organisatie in dit land kan of durft het zich veroorloven haar leden te verbieden commentaar te leveren op de eigen beroepsgroep. Orde moet er zijn, maar mag de rechtsstaat niet in gevaar brengen.

Het mirakuleuze CV van Vic Dennis

Ik heb in dit blad reeds gewezen op de perverse strategie van de 'perception is reality'-journalistiek, die steeds vaker doelbewust in onze media infiltrereert. Naar aanleiding van het ontslag van Vic Dennis als hoofdredacteur van Dag Allemaal, het succesrijke weekblad dat ik achttien jaar geleden heb bedacht en gecreëerd, ben ik daar zelf nog maar eens het slachtoffer van. Het persbericht van de Persgroep hierover is één grove leugen wanneer het stelt dat « Vic Dennis Dag Allemaal 18 jaar geleden zelf mee heeft opgericht en van bij het ontstaan van het weekblad adjunct-hoofdredacteur was. » Belga stuurt het bericht klakkeloos de wereld in, waarna het door De Morgen graag letterlijk wordt overgenomen. Ook De Tijd en De Standaard nemen de informatie ongecontroleerd over. In De Standaard schaamt Koen Clement, de directeur van Magnet (ex-Sparta) die Dag Allemaal uitgeeft, zich zelfs niet om een volkomen gefantaseerde verklaring af te leggen: « Ik vind dat Vic, net als Van Liefvering overigens, een kolossale verdienste heeft geleverd door zo'n succesblad te creëren. »

Als eerste en enige redactionele betrokkene bij het ontstaan van Dag

Allemaal werd ik door geen enkele van bovenvermelde kranten gecontacteerd om mijn versie van de feiten weer te geven !

Welnu, Vic Dennis was op geen enkele wijze betrokken bij de creatie van Dag Allemaal, en evenmin was hij van bij het ontstaan adjunct-hoofdredacteur. Zijn rol gedurende de eerste jaren was beperkt tot het schrijven van artikelen. Ook bij de lancering van Joepie en van TV-Familie was hij op generlei manier betrokken. Wat specifiek het ontstaan van TV-Familie betreft, herinner ik mij nog heel goed hoe Vic Dennis, die ik tijdelijk de zorg over Dag Allemaal had overdragen, verging van de angst dat het nieuwe blad de oplage van Dag Allemaal zou kannibaliseren, en dus bleef hij maar zeuren en zagen om dat blad alsnog niet uit te geven. Ik heb hem, met veel vallen en opstaan, het complete alfabet van het vak geleerd en onder mijn leiding is hij beter geworden dan hijzelf voor mogelijk had geacht. Zonder mijn steun en bijsturing, waren zijn dagen aan het hoofd van Dag Allemaal al veel langer geteld.

Guido Van Liefvering

Hoor en wederhoor ? Nooit van gehoord !

Wanneer in krant of weekblad iemands naam door het slijk wordt gehaald door een onbetrouwbare getuige, dan getuigt het van elementair fatsoen om ook de andere partij eens te horen. 'Hoor en wederhoor' wordt dit principe genoemd. Wat ooit een ingeburgerde praktijk was, lijkt voor bepaalde media een rareiteit geworden.

Een voorbeeld. In september verscheen een boek dat ik samen met Victor Dutroux – vader van – schreef over de jeugdijaren van Marc Dutroux. Een aantal kranten maakte van de gelegenheid gebruik om vader Dutroux aan de tand te voelen. Veel meer dan een scheldtirade aan mij, zijn co-auteur, had de man niet in petto. Dat Victor Dutroux en ikzelf sinds de voltooiing van ons boek in onmin leven met elkaar, kan ik moeilijk ontkennen. Anderzijds dient gezegd dat Victors beschuldigingen aan mijn adres kant noch wal raken.

Een gedetailleerde verdediging zou mij hier te ver voeren. Ik wil alleen

even mijn verbazing schetsen toen ik de vernietigende krantenberichten onder ogen kreeg, zonder dat ook maar één enkele Vlaamse journalist mij om een reactie had gevraagd. De Morgen spande daarbij onmiskenbaar de kroon. Ik mag allicht van geluk spreken dat ik niet werd afgeschilderd als een of andere vage kennis van Michel Nihoul omdat ik toevallig (?) misschien dezelfde stamkroeg heb als de partner van een verre neef van Nihoul, de banketbakker welteverstaan...

Omdat men naar het schijnt wijzer wordt van beproevingen, trek ik uit dit debacle drie lessen. Eerst en vooral: vertrouw nooit een Dutroux. Ten tweede, verwacht geen cadeautjes van collega's. En tot slot, het ooit zo onwankelbare journalistieke principe van 'hoor en wederhoor' is – samen met andere fantasietjes zoals een evenwichtige en correcte verslaggeving – door bepaalde media allang begraven.

Guy Van Gestel

Belga en Jef Turf: recht van antwoord

In « Onder Embargo » (DJ, september 2003, p.19) verscheen een bericht over de afwikkeling van een rechtszaak tussen Belga en één van haar voormalige medewerkers. Daarin wordt beweerd dat Belga zou nalaten om hem de sociale documenten te bezorgen en er zou om die reden beslag gelegd worden op haar inboedel ter inning van verbeurde dwangsommen.

Belga wenst de lezers er evenwel op te wijzen dat in tegenstelling tot wat DJ berichtte, Belga tot vier maal toe de sociale documenten aan betrokkene heeft bezorgd, maar deze weigert ze te aanvaarden. Belga en betrokkene verschillen van mening over de vermeldingen die op deze documenten moeten staan. Van enig beslag op de inboedel van Belga is momenteel geen sprake. Belga blijft zich trouwens verzetten tegen de pogingen van de betrokkene om onverschuldigde

dwangsommen te innen. We hielden eraan om dit recht te zetten.

Egbert Hans

Algemeen directeur Belga

Naschrift DJ : *In opdracht van ex-journalist Jef Turf – over hem gaat het – bood een deurwaarder zich intussen wel degelijk bij Belga aan om een dwangsom van 40.000 € op te vorderen voor de weigering van de directie om hem de gewenste sociale documenten te bezorgen. Een arrest van het Gentse arbeidshof, dat voorziet in de regularisering van de situatie van schijnzelfstandigheid van ex-journalist Turf, verplicht Belga hiertoe. Aangezien Belga weigerde de dwangsom te betalen, is de zaak verwezen naar de beslagrechter. De pleidooien daar zijn voorzien voor februari 2004.*

Op de rand (of erover)

Hoe ver reikt de persvrijheid voor cartoonisten? Dat maakt het thema uit van een originele tentoonstelling die nog tot 11 november loopt in de KVS/De Bottelarij in Brussel. De organisator, Anjer Producties vzw, verzamelde Vlaams cartoonistenwerk dat ofwel niet gepubliceerd raakte, ofwel dermate veel kritiek losweekte dat er even goed sprake wordt van censuur. Naast werk dat door de opdrachtgevers geweigerd werd, worden tekeningen getoond die cartoonisten zelf achter hielden, rekening houdend met bepaalde grote gevoeligheden bij sommige krachten in de maatschappij...

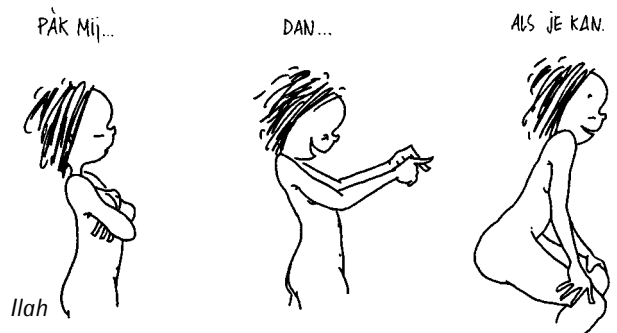
De tentoonstelling 'Censuur-Zelfcensuur – Vlaamse cartoonisten onthullen tekeningen die zichzelf, of hun opdrachtgever, niet durfden of wilden publiceren' loopt van 17 oktober tot 11 november 2003 in KVS/De Bottelarij, Delaunoystraat 58 te 1080 Molenbeek. Open van dinsdag tot zaterdag, telkens van 12 tot 18u, en ter gelegenheid van alle voorstellingen in KVS/De Bottelarij.

BORREMANS WEER AAN HET WERK

PEDOFILIE

Onrust op Vlaamse redacties, deel 1. Bij **Knack** haalt directeur-hoofdredacteur Rik Van Cauwelaert de bezem door het journalistenbestand. Naast twee naakte ontslagen – van een redactrice en een eindredacteur – geeft dat aanleiding tot uitbolregelingen (in de vorm van tijdskrediet) voor Sus Van Elzen, Guido Despiegelaere en mogelijk nog een oude rot in het vak.

♦♦♦

Uitgever Roularta heeft ook **Marc Reynebeau** in het vizier. Volgens de bazen van Knack zou een parttime-statuuut Marc veel beter toelaten om de combinatie te realiseren met zijn vele televisie- en boekenprojecten...

♦♦♦

Onrust op de Vlaamse redacties, deel 2. Bij de **Financieel-Economische Tijd** blijkt de redactie een stuk sceptischer tegen de toekomst aan te zien dan directeur Hans Maertens in het vorige nummer van De Journalist liet blijken. De optie voor een 'complete zakenkrant', die voortaan ook op maandag zal verschijnen, wordt door meerdere journalisten als een "bijzonder riskante gok gezien". Erop of eronder, lijkt meer dan ooit het motto bij de FET.

♦♦♦

In de marge valt overigens heel wat gemopper te horen over de wijze waarop hoofdredacteur **Marc Van Cauteren** zijn redactie door deze woelige FET-tijden loodst. Een Ork zou er niets aan hebben, het moet soms zelfs nog erger dan Luc Van Loon van de Frut. Hoofdredacteurs met communicatiestoornissen, we kunnen er een boek mee vullen.

♦♦♦

Onrust op de Vlaamse redacties, deel 3. Bij de **VRT-televisie** houdt het gemor over het caramboleske ontslag van Leo De Bock als hoofdredacteur van de nieuwsdienst aan. Vooral de jongere redacteurs voelen zich nog steeds zwaar gepasseerd door de 'putsch van de elite van de Wetstraatredactie'. De Bock zelf is intussen belast met het regelen van de televisierechten op VRT-producties die aan andere zenders worden verpatst.

♦♦♦

Interim-hoofdredacteur **Leo Hellemans** van zijn kant blijft zoeken naar een aanpassing van het redactiestatuut, die de betrokkenheid van de basis bij fundamentele ingrepen in het organigram en de programmering kan vergroten. Een groep journalisten schuift in dat verband de oprichting van een verkozen, representatieve redactiecommissie naar voren. Voorlopig zonder goed gevolg...

♦♦♦

Rust op de Vlaamse redacties, eenakter. **VRT-radio**, de ochtend van woensdag 15 oktober, halfnegen precies. Norah Jones mag een van haar songs mooi uitzingen, en het radionieuws begint zowaar met een minuut vertraging. "We konden deze prachtige stem toch moeilijk onderbreken", aldus Gert Van Boxel van Voor de Dag.

♦♦♦

De juiste prioriteiten leggen, het blijft een van de grootste uitdagingen van dit prachtige vak.

♦♦♦

Onrust op de Vlaamse redacties, deel 4. Bij **TV-Gids**, een uitgave van Cascade, zijn eind september niet enkel vier jobs gesneuveld, bovendien zitten ze daar sinds kort ook nog eens opgezadeld met Vic Dennis als hoofdredacteur (zie DJ van vorige maand). Dennis, zo ervaren de overgebleven medewerkers met de dag meer, heeft nauwelijks of geen kaas gegeten van de werking van een redactie.

♦♦♦

De man maakte anders wel een spitante entree bij TV-Gids, zo leert de editie van 27 september 2003. 'Raymond van het Groenewoud en **Sigrid Spruyt**: baby voor nieuwste BV-koppel?' was de vette kop op de cover. Dennis had twee journalisten verzocht om het item uit te werken, maar die weigerden dergelijke onzin te schrijven. Uiteindelijk werd een derde journalist gepaaid met de melding dat niemand anders er tijd voor had. Het stuk – vol allusies, stikkend van de voorwaardelijke wijs en bulkend van de vraagtekens – verscheen uiteindelijk zonder naamtekening.

♦♦♦

Het gaat om dezelfde **Vic Dennis** die in de vorige editie van De Journalist nog verkondigde: "De ongezonde, voyeuristische nieuwsgierigheid, die in het buitenland schering en inslag is, start met het lanceren van dolle verhalen over wie-het-met-wie-doet. Daar wil ik niet aan meedoen."

Vic Dennis – Ernest Vandriessche is zijn echte naam – heeft noch Raymond van het Groenewoud noch Sigrid Spruyt gecontacteerd over het wilde verhaal dat hij hen

toedichtte. Sigrid Spruyt diende inmiddels bij de **Raad voor de Journalistiek** klacht in voor ernstige schending van de privacy en tekortkoming aan de journalistieke plicht van waarheidsgetrouwheid.

♦♦♦

Onrust op de Vlaamse redacties, deel 4bis. Ook bij dat andere Cascade-product, **Zondagsblad**, zijn meerdere medewerkers aan de kant geschoven om plaats te ruimen voor nieuwe, jonge hinden. Een van de bedankten, freelance gerechtsjournalist Gust Verwerft (tevens ex-Blik), laat het er niet bij en vordert van Cascade een fikse oprotvergoeding.

♦♦♦

De pogingen van het Nederlandse **Audax** om via Cascade de Belgische magazine-markt te betreden, gaan met andere woorden niet onopgemerkt voorbij.

♦♦♦

Onrust was er de voorbije maand niet enkel op Vlaamse redacties, maar even goed bij de **Belgische regering**. Op woensdag 1 oktober overvielen twee rampen ineens de Wetstraat: het collectief ontslag bij Ford Genk en een interview met Het Laatste Nieuws-commentator Luc Van der Kelen in Knack.

♦♦♦

Luc was in het Knack-interview geheel zijn eigen ik. Zo roept hij zichzelf – samen met Steve Stevaert – uit tot de grondlegger van de paarse regering. Volgden nog enkele forse uithalen naar premier Guy Verhofstadt (VLD): "Hij is vooral met zichzelf bezig", en aldus vormt hij "voor de VLD een blok aan het been".

♦♦♦

Zo'n kans om zijn cover te sieren laat **Rik Van Cauwelaert** vanzelfsprekend niet liggen. De directeur-hoofdredacteur van Knack is het begrip 'oppositiepers' weer helemaal aan het heruitvinden.

♦♦♦

De Journalist kan bij deze niet bevestigen dat Verhofstadt vervolgens met **Christian Van Thillo** heeft gebeld. Wel staat vast dat de bazen van De Persgroep er Van der Kelen fientjes op gewezen hebben dat zijn eerste taak toch die van krantencommentator is, en niet die van politicus.

♦♦♦

Luc zal zich van meet af aan dan ook onthouden van media-exposure. "Ik ben te veel een **vedette** geworden, en dat is voor iemand met mijn positie niet goed", klinkt het wijs.

♦♦♦

Eind oktober wordt Jules Hanot, de voormalige hoofdredacteur van **Belga**, na een rustperiode weer in de bedrijfsruimten verwacht. Om wat te doen, blijft nog even de vraag.

♦♦♦

Wie het niet meer zal meemaken, is economie-journaliste **Katrien Verstraete**. Zij verliet Belga voor de vernieuwde FET.

♦♦♦

Voor het **proces-Dutroux** hebben zich intussen bij de AVBB een paar journalisten aangeboden als kandidaat-syndic. Wie interesse heeft, kan zich nog altijd op het secretariaat melden. Gezocht worden goed meertalige en ervaren (gerechts)journalisten, die zich kunnen vrij maken van 1 maart tot begin juli 2004. Het ministerie van Justitie voorziet een vergoeding en de nodige logistieke bijstand.

♦♦♦

Voor **John De Wit** van Gazet van Antwerpen gaat het allemaal niet ver genoeg. Justitie moet het hele proces-Dutroux rechtstreeks uitzenden op de eigen website, stelt hij. Alleen zo "kunnen alle burgers zelf zien wat er nu precies in de zaak-Dutroux is ontdekt", alleen zo "kan elk overdreven en partijdig gezwets rond netwerken en dames in hondenkennels door iedereen worden gecontroleerd".

♦♦♦

Opmerkelijk: de dertiendelige reeks die **De Morgen** publiceert over de persoon Marc Dutroux, gebaseerd op het volumineuze moraliteitsonderzoek dat Justitie naar hem voerde. Douglas De Coninck beseft dat dit enigszins haaks staat op de netwerktheorieën die hij steeds royaal naar voren schoof. "Maar zijn we hier niet aan het vergeten dat Dutroux buiten een 'monster' ook een mens is, of minstens ooit was?"

Voor wie het allemaal wat té onrustig wordt, verschijnt nu gelukkig het maandblad **'The Modern Drunkard'** op de Europese markt. Inclusief aandacht voor de heikele vraag hoe je je na de zware werkdag lazarus kan drinken zonder de dag nadien met een kater op de redactie te verschijnen.

Wacht niet tot morgen met uw ideeën voor de toekomst.

Ideeën of meningen?

Volg de discussie op www.kleurrijkvlaanderen.be.

Schrijf u in op onze wekelijkse gratis e-nieuwsbrief.

Met het project Kleurrijk Vlaanderen wil de Vlaamse Regering het langetermijndenken stimuleren.

Surf vandaag nog naar www.kleurrijkvlaanderen.be. U kunt er informatie verzamelen en debatteren over het Vlaanderen van morgen. En via het langetermijn denken over thema's als mobiliteit, milieu, werken, sport, cultuur, ... leggen we allemaal samen het fundament van een bloeiende toekomst voor de volgende generaties.

Een eerste tip voor de toekomst krijgt u trouwens nu al van ons: schrijf u in op de gratis elektronische Toekomst Nieuwsbrief. Zo blijft u wekelijks op de hoogte van de evolutie binnen het debat over onze toekomst.

**Kleurrijk Vlaanderen.
Nu nadenken over het Vlaanderen van morgen.**